Programul **O**perațional **C**apacitate **A**dministrativă 2014-2020
Axa prioritară 1: *Administrație publică și sistem judiciar eficiente*
Obiectiv Specific 1.1: *Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP*
CULTURA ALTERNATIVĂ, Contract nr. 84/29.03.2018, Cod SIPOCA 345, Cod MySMIS 110829

Analiză legislativă aplicată

Prezentul studiu reprezintă componența legislativă, parte în creionarea și definirea unui statut al artistului în România, statut al artistului a cărui existență se impune la nivel de politică culturală a statului. Studiul face parte din proiectul „Cultura alternativă", proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capacitate Administrativă, program ce are că scop principal crearea unei administrații publice moderne, capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică, prin intermediul unor servicii publice competitive, investiții și reglementări de calitate, contribuind la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Îndeplinirea acestui rol presupune pentru administrația publică, nevoia de resurse umane competențe, bine gestionate, management eficient și transparent al utilizării resurselor, proceduri de funcționare clare, simple și predictibile. Un aparat administrativ competent este capabil să ofere factorilor politici instrumentele necesare fundamentării și implementării unor politici publice în interesul cetățenilor – deci, optimizarea aparatului administrativ este o condiție importantă pentru punerea în aplicare a oricărei schimbări structurale către o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

Cultura reprezintă unul din elementele cheie care definește un popor. Categoria socio-profesională aflată în strânsă conexiune cu prezentarea, promovarea și „producerea" valorilor culturale este reprezentată în primul rând de artiști-în sensul larg al cuvântului. Aceștia „gestionează" trecutul cultural, generator al prezentului, care în mare măsură va determina viitorul cultural și nu numai, drept urmare, statul trebuie stimulat să depășească clișeul conform căruia „artistul este un prestator de servicii culturale către populație" și trebuie să acorde importanța și locul cuvenite artistului în socieate-un loc de demnitate a profesiei – acest aspect ilustrând nivelul aprecierii sociale și, implicit, recunoașterea de către societate a drepturilor și obligațiilor corelative de care artiștii se pot bucura.

Prin această optică este conturată componenta legislativă a statutului artistului, ca politică publică alternativă, în prealabil considerând că trebuie definit „Artistul": un artist calificat sau un artist prin vocație, un artist angajat sau un artist liber de contract, un artist care dorește și acceptă să adere la structuri organizatorice profesionale care vor prelua și gestiona o parte din „trebile breslei" sau un artist independent – raportat la cele anterior enunțate ar urmă a fi stabilite rolul și locul artistului în societate, drepturile conferite și obligațiile pe care și le asumă, corelative drepturilor de care beneficiază.

Pentru această sunt necesare măsuri legislative coerente, ce ar trebui să vizeze mai multe aspecte începând cu cel educațional, considerat de importantă majoră și terminând cu cel legislativ-economic, de recunoaștere, reglementare, consolidare și protecție:

- educațional și de formare profesională (promovarea educației și formării profesionale începând de la nivelul claselor primare în toate disciplinele artistice: desen, pictură, muzică, cluburi/cercuri/cenacluri literar-artistice – legea invatamintului, rolul cadrelor didactice, cadre didactice calificate, „accesul" artei și artistului în școală etc.),
- dreptul la liberă exprimare și dreptul de asociere cu obligațiile corelative (drepurile și libertățile cetățenești fundamentale, constituționale, precum și drepturile de proprietate intelectuală și industrială, dreptul de autor, legea asociațiilor și fundațiilor, legea teatrelor etc.) ;
- legile fiscale, de proprietate intelectuală precum și alte reglementări care sunt adaptate naturii atipice a activității artistice.

România este un stat național, unitar, centralizat, în care hotărârile/deciziile sunt luate în cadrul structurilor centrale de conducere (guvern), autoritățile județene și locale având un grad limitat de implicare în luare a hotărârilor/deciziilor, sau, mai direct, neavând nici un rol, nici practic, nici definit juridic.

Constituțional și doctrinar, forma actuală de guvernământ a României este de republică cu regim politic semiprezidenţial, în practica de zi-de-zi, cu tendințe spre regim politic parlamentar. Ca structură administrativ-teritorială, țara este împărțită în 41 de judeţe şi Municipiul Bucureşti – actualmente acestea fiind considerate Unități Administrativ Teritoriale (UAT), ceea ce, în teorie, ar presupune și un mai mare grad de libertate în luarea deciziilor administrativ–teritoriale la nivel județean și local. Administrativ, politic și juridic, conducerea județelor este asigurată prin intermediul Prefecturilor, conduse de un Prefect ca reprezentant al structurii centrale în teritoriu (guvernul), și al Consiliilor Județene, foruri elective, a căror componentă este asigurată prin alegeri periodice la nivel local.

În anul 1998, în cadrul programului pentru aderarea la Uniunea Europeană, Consiliile Județene s-au asociat în opt regiuni de dezvoltare, asociere fără personalitate juridică, organisme teritoriale nou formate, juridic neavând practic niciun rol.

Urmare a celor de mai sus, procesul decizional din cadrul instituțiilor publice de nivel județean și local este preponderent de respectare a cadrului legislativ național, implicit și european în vigoare – în practică, o ilustrare emblematică a acestei situații o reprezintă „controlul de legalitate" exercitat de Prefect ca reprezentant al guvernului în teritoriu asupra hotărârilor/deciziilor luate în Consiliile Locale, altfel spus, obligatia Consiliilor Locale de a prezentare spre aprobare Prefectului hotărârile/deciziile luate. Cu alte cuvinte, autoritățile județene şi locale au în principal, atribuția, dar și obligatia, de a implementa legislația şi hotărârile primite de la nivel central. Relația dintre autoritățile locale şi cele centrale, precum şi gradul de autonomie ale administrației județene și locale se constituie în fațete esențiale ce trebuie avute în vedere în analiza politicii culturale din România, pentru a putea obține cele mai bune alternative de politici publice în domeniu, aceste politici sprijinindu-se pe un cadru legislativ cât mai bine articulat.

Ca organizare statală, administrativ-teritorială și juridică, România copiază în mare măsură modelul francez, cu mențiunea unei fracturi în timp, generată de perioadele comunistă și postcomunistă şi de implementarea principiilor democrației şi ale statului de drept.

Oricum ar fi privite lucrurile, orice fel de politici publice abordează România la nivel central, există un extrem de redus nivel de autonomie pentru judeţe si localităţi - regiunile, neavând personalitate juridică, au doar rol decorativ.

În acest peisaj normativist și centralizat, fiecare autoritate locală are teoretic mici posibilitati de-aș pune amprenta pe anumite tendinţe și politici culturale locale - acest lucru în rare cazuri se întâmplă, având în vedere maniera centralizată de alocare a fondurilor bugetare.

Componentă a autorității centrale (guvernul), Ministerul Culturii și Identității Naționale, în dubla sa calitate, respectiv de inițiator al legislatiei primare în domeniul cultural din România și totodată de emitent al legislatiei secundare în același domeniu, este promotorul politicii culturale și cel care asigură reprezentarea internațională a Statului român în materie de artă, cultură și patrimoniu. Ca inițiator al legislației primare în domeniu, Ministerul Culturii și Identității Naționale are rolul central în reformarea și descentralizarea sistemului instituțional și a sistemelor publice și private de finanțare a domeniului, cu accent pe transparență, acces egal și nediscriminatoriu la fondurile publice, eficacitate și evaluare specializată, aceasta instituție, prin intermediul aceleați legislații primare, fiind și autoritatea care asigură protejarea patrimoniului cultural, prin crearea cadrului legislativ specific și prin programe de evaluare, restaurare, conservare și punere în valoare. Prin legislația secundară, la nivel de management, Ministerul Culturii și Identității Naționale se ocupă de administrarea și gestionarea bunurilor, bugetelor și fondurilor alocate (prin subvenții sau finanțări nerambursabile) și de îndrumarea, sprijinul și controlul instituțiilor aflate în subordine. În subordinea Ministerului Culturii și Identității Naționale se află și funcționează instituții publice de cultură, finanțate integral sau parțial din bugetul de stat.

În ansamblu, nu exista o linie clară, o direcție în care se îndreaptă politica culturala a țării, aceasta fiind caracterizată de fluctuații şi intervenţii conjuncturale ale statului; drept urmare legislația în domeniu nu este clară, cu referire directă la „actorii” din domeniu, existând combinații de ordine și legi care fac referire la domeniul cultural sau la elemente ale acestuia. Legile au o influenţă fundamentală pentru cetăţeni, reglementind aspectelor ce ţin de viaţa de zi cu zi a acestora și pot fi privite, definite și abordate în mai multe moduri.

Legea în sens restrâns – stricto senso - este definită ca fiind un act juridic al Parlamentului, în sens larg – lato senso – este o noțiune ce înglobează toate actele normative. Legea reprezintă manifestarea unilaterală de voinţă a legiuitorului făcuta cu scopul de a ordona relaţiile sociale la cel mai înalt nivel. Legea este expresia puterii publice şi politice a statului ca reprezentant al poporului” Legea are mai multe sensuri: act juridic al Parlamentului, act votat prin referendum, regulă de drept supremă în ierarhia normelor juridice, regulă de origine etatică, termen ce înglobează toate regulile emise de legiuitor. Practic legile sunt norme de drept care orânduiesc viaţa cetăţenilor, construcţia şi adoptarea acestora fiind raţiunea de a exista a organelor legislative - în general Parlamente, discutând de democratiile parlamentare.
Parlamentul României adoptă trei tipuri de legi: constituţionale, organice şi ordinare, clasificarea fiind realizată în funcţie de modul cum sunt ele votate, adică ce tip de majoritate presupune votul pentru a fi adoptate, de aici derivând si importanţa acestora.
Legile constituţionale - rarisime în procesul legislativ - sunt legile de revizuire a Constituţiei şi se adoptă cu votul a cel puţin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere, fiind definitive după

aprobarea lor prin referendum, organizat în cel mult 30 de zile de la data adoptării proiectului/propunerii de revizuire.
Legile organice – coduri sau legi ce reglementează domenii și instituții de importanța vitală pentru societate necesită pentru adoptare votul majorităţii membrilor fiecărei Camere, adică majoritate calificată.
Legile ordinare - de o importanţă mai mică decât cele organice - se adoptă cu majoritatea membrilor prezenţi ai fiecărei Camere, adică cu majoritate simplă.

Pentru adoptarea unei legi/proiect de lege/propuneri legislative se parcurg urmatoarele etape

- Elaborarea de către inițiator (un parlamentar, un grup parlamentar, un număr foarte mare de cetățeni);
- Avizarea proiectului de către Consiliul Legislativ;
- Examinarea şi avizarea proiectului la Comisiile permanente din fiecare Cameră;
- Includerea proiectului pe ordinea de zi a primei Camere sesizate;
- Dezbaterea în plen pe articole și dezbatere generală;
- Articolele sunt votate, votul fiind personal, deschis sau secret;
- Votarea proiectului legislativ în ansamblu;
- După votarea în Camere, legea este semnată de preşedinţii celor două Camere;
- Promulgarea de către Președintele României;
- Re-examinarea poate avea loc ca urmare a controlului de constituţionalitate;
- Re-examiunarea poate fi solicitată de Președinte o singură dată.

În conformitate cu dispozitiile Legii 24/2000 (republicată, modificată și actualizată) privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, „activitatea de legiferare reprezintă principala modalitate de implementare a politicilor publice”, motiv pentru care dorința de cunoastere și/sau de analiză a politicilor publice este precedată de analiza legislației care susține politica publică.

Fără pretenție de originalitate și de exactitate, definind Patrimoniul cultural național ca suma a bunurilor ce reprezintă mărturia și expresia valorilor, credințelor, cunoștințelor și tradițiilor naționale, indiferent de regimul de proprietate al acestora și stabilind principalele categorii de bunurile ce compun patrimoniul cultural național ca: bunuri din patrimoniu construit, patrimoniul arheologic, patrimoniul cultural mobil și patrimoniul cultural imaterial, observăm că toate bunurile ce compun patrimoniul în cauză fac obiectul, direct sau indirect, în mai mare sau în mai mică măsură, la nivel statal – stat diligent – unei reglementări legale. Angrenajul administrativ statal, de nivel central, județean (regional dacă ar fi cazul) sau local, pentru buna funcționare, într-un stat diligent și umanist, are nevoie de un lubrifiant legislativ de buna calitate, condiție esentială a bunei valorificări, conservării, transmiterii către următoarele generații etc. a patrimoniului cultural național. Pentru aceasta, atât domeniul în sine, cât și „actorii” acestui domeniu fac obiectul unei reglementări legislative, care, așa cum s-a arătat, în majoritatea cazurilor vine direct de la forul legiuitor (la propunerea organismelor de specialitate din domeniu), sau de la legiuitor urmare a inițiativei cetățenești directe (în rarisime cazuri, întrucât procedura instituită este greoaie și complicată pe de-o patre, iar pe de altă parte, cunoașterea în domeniul cultural, la nivel de masă, ar presupune ca minime cerințe civism și educație cel puțin de nivel mediu.

În context, cu aplicație la speță, există legislație directă, cu referire nemijlocită la domeniul cultural și/sau la „actorii” domeniului, precum și legislație indirectă, aplicabilă diverselor domenii ale vieții

sociale, implicit aplicabilă și bunurilor patrimoniului cultural și persoanelor ce își desfășoară activitatea în domeniu. Ca norme de reglementare directe pot fi menționate: Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe, Legea nr. 8/2006 privind instituirea indemnizației pentru pensionarii sistemului public de pensii, membri ai uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică, H.G. nr. 385/18.03.2004 privind accesul gratuit la actul de cultură, la nivel național, al pensionarilor care au activat minimun 10 ani în domeniul cultural-artistic, H.G. nr. 1280/2003 privind aprobarea inventarului spatiilor destinate creatiei artistice, Lg. nr. 35/1994 republicata privind timbrul literar, cinematografic, teatral, muzical, folcloric, al artelor plastice, al arhitecturii și de divertisment, O.G. nr. 26/2005 privind managementul instituțiilor publice de cultură, Lg. nr. 292/2003 privind organizarea și funcționarea așezămintelor culturale etc. Ca norme de reglementare generală pot fi menționate: Legea educației naționale nr. 1/2011, Legea nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, Ordonanța de urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, Codul fiscal, Codul civil, Codul muncii, Ordonanța 26/30.01.2000 cu privire la asociatii și fundatii etc.

În cadrul studiului mai atent vor fi privite Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe, Legea nr. 8/2006 privind instituirea indemnizației pentru pensionarii sistemului public de pensii, membri ai uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică, Ordonanța de urgență a guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, Legea nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, Codul fiscal și Legea educației naționale nr. 1/2011.

Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe

Proprietatea intelectuală se referă la creaţiile minţii umane: invenţii (brevete), opere literare şi artistice, simboluri, nume, imagini, design, mai nou topografii și arhitectura a circuitelor integrate, utilizate în activităţi comerciale. Deţinătorul proprietăţii intelectuale poate controla şi trebuie răsplătit pentru uzul acesteia, acest fapt încurajând inovaţia şi creativitatea spre beneficiul umanităţii – toate acestea sunt realizate prin norme legale, mai simplu spus, prin legi. Proprietatea intelectuală este împărțită în două categorii principale:

- Proprietatea industrială, care include brevete de invenţie (patente), mărci şi indicaţii geografice, desene şi modele industriale, şi topografii pentru produse semiconductoare.

- Dreptul de autor (Copyright), care include lucrări literare şi artistice precum romane, poeme, piese de teatru, jocuri, filme, opere muzicale, situri web, picturi, fotografii, sculpturi, design arhitectural, etc. Drepturile conexe dreptului de autor includ drepturile artiştilor apărute ca urmare a interpretării, drepturile legate de înregistrările efectuate de producătorii de fonograme şi drepturile apărute urmare a emisiei programelor de radio şi televiziune.

Considerată a fi cea mai importantă reglementare din domeniu, Legea privind drepturile de autor și drepturile conexe este în vigoare de la 24 iunie 1996 și a suferit mai multe modificări, cea mai recentă fiind la 14 iunie 2018 când a fost republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 489 din 14 iunie 2018.

Legea recunoaște și garantează dreptul de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice, precum și asupra altor opere de creație intelectuală, acest drept fiind legat de persoana autorului și omportă atribute de ordin moral și patrimonial. Opera de creație intelectuală este recunoscută și protejată, independent de aducerea la cunoștința publică, prin simplul fapt al realizării ei, chiar în formă nefinalizată, fără a fi exclusă protecția acordată prin alte dispoziții legale. Autorul este de regulă persoana fizică sau persoanele fizice care au creat opera, calitatea de subiect al dreptului de autor putind fi transmisă în condițiile legii, dobânditorii acestei calități fiind la rândul lor protejați legal pentru diverse perioade de timp și în anumite condiții.

Constituie obiect al dreptului de autor operele originale de creație intelectuală în domeniul literar, artistic sau științific, oricare ar fi modalitatea de creație, modul sau forma de exprimare și independent de valoarea și destinația lor, cum sunt:
- scrierile literare și publicistice, conferințele, predicile, pledoariile, prelegerile și orice alte opere scrise sau orale, precum și programele pentru calculator;
- operele științifice, scrise sau orale, cum ar fi: comunicările, studiile, cursurile universitare, manualele școlare, proiectele și documentațiile științifice;
- compozițiile muzicale cu sau fără text;
- operele dramatice, dramatico-muzicale, operele coregrafice și pantomimele;
- operele cinematografice, precum și orice alte opere audiovizuale;
- operele fotografice, precum și orice alte opere exprimate printr-un procedeu analog fotografiei;
- operele de artă grafică sau plastică, cum ar fi: operele de sculptură, pictură, gravură, litografie, artă monumentală, scenografie, tapiserie, ceramică, plastica sticlei și a metalului, desene, design, precum și alte opere de artă aplicată produselor destinate unei utilizări practice;
- operele de arhitectură, inclusiv planșele, machetele și lucrările grafice ce formează proiectele de arhitectură;
- lucrările plastice, hărțile și desenele din domeniul topografiei, geografiei și științei în general.
Constituie obiect al dreptului de autor și operele derivate care au fost create plecând de la una sau mai multe opere preexistente, și anume: traducerile, adaptările, adnotările, lucrările documentare, aranjamentele muzicale și orice alte transformări ale unei opere literare, artistice sau științifice care reprezintă o muncă intelectuală de creație, culegerile de opere literare, artistice sau științifice, cum ar fi: enciclopediile și antologiile, colecțiile sau compilațiile de materiale sau date, protejate ori nu, inclusiv bazele de date, care, prin alegerea sau dispunerea materialului, constituie creații intelectuale.
Asupra operei autorul are drepturi morale ce nu pot face obiectul vreunei renunțări sau înstrăinări. După moartea autorului, exercițiul acestor drepturi se transmite prin moștenire, potrivit legislației civile, pe durată nelimitată. În lipsa moștenitorilor, exercițiul acestor drepturi revine organismului de gestiune colectivă care a administrat drepturile autorului sau, după caz, organismului cu cel mai mare număr de membri, din domeniul respectiv de creație. Autorul unei opere are dreptul patrimonial exclusiv de a decide dacă, în ce mod și când va fi utilizată opera sa, inclusiv de a consimți la utilizarea operei de către alții iar utilizarea operei dă naștere la drepturi patrimoniale, distincte și exclusive, ale autorului de a autoriza sau de a interzice folosirea în diverse moduri, în scopuri diverse a operei.

Modul în care este folosită opera este o activitate pecuniară, presupunând o remunerație a autorului acordată conform reglementărilor cuprinse în prezenta lege.
Ca principiu dreptul de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice se naște din momentul creării operei, durează tot timpul vieții autorului, iar după moartea acestuia se transmit prin moștenire, potrivit legislației civile, pe o perioadă de 70 de ani, iar dacă nu există moștenitori, exercițiul acestor drepturi revine organismului de gestiune colectivă mandatat în timpul vieții de către autor sau, în lipsa unui mandat, organismului de gestiune colectivă cu cel mai mare număr de membri, din domeniul respectiv de creație.
Termenele se calculează începând cu data de 1 ianuarie a anului următor morții autorului sau aducerii operei la cunoștința publică, după caz.
Autorul sau titularul dreptului de autor poate ceda prin contract altor persoane drepturile sale patrimoniale printr-o operatiune juridică numită cesiune, care poate fi exclusivă sau neexclusivă, contractul presupunând remunerație stabilită în orice mod.

Astfel de contracte comportă:

- o reglementare legala comună, pentru contractele considerate comune:

contractul de editare prin care titularul dreptului de autor cedează editorului, în schimbul unei remunerații, dreptul de a reproduce și de a distribui opera;

contractul de reprezentare teatrală ori de execuție muzicală, prin care titularul dreptului de autor cedează unei persoane fizice sau juridice dreptul de a reprezenta ori de a executa în public o operă actuală sau viitoare, literară, dramatică, muzicală, dramatico-muzicală, coregrafică ori o pantomimă, în schimbul unei remunerații, iar cesionarul se obligă să o reprezinte ori să o execute în condițiile convenite;

contractul de închiriere a unei opere, prin care autorul se angajează să permită utilizarea, pe timp determinat, cel puțin a unui exemplar al operei sale, în original sau în copie, în special programe pentru calculator ori opere fixate în înregistrări sonore sau audiovizuale, contra unei remuneratii.
Contractul de închiriere a unei opere este supus dispozițiilor de drept comun privind contractul de locațiune.

- și o reglementare specială pentru contractele complexe:

operele cinematografice și alte opere audiovizuale sunt operele exprimate printr-un procedeu similar cinematografiei sau orice altă operă constând dintr-o succesiune de imagini în mișcare, însoțite sau nu de sunete, au un regizor care în contractul cu producătorul, își asumă conducerea creării și realizării operei audiovizuale, în calitate de autor principal și un producător ce își asumă responsabilitatea producerii operei și, în această calitate, organizează realizarea operei și furnizează mijloacele necesare tehnice și financiare.
Pentru realizarea unei opere audiovizuale, forma scrisă a contractului dintre producător și autorul principal este obligatorie. Opera audiovizuală se consideră finită când versiunea definitivă a fost stabilită de comun acord între autorul principal și producător.
Cesiunea se poate face numai pe baza unui contract scris între titularul dreptului de autor și producătorul operei audiovizuale, distinct de contractul de editare a operei.

programele pentru calculator care includ orice expresie a unui program, programele de aplicație și sistemele de operare, exprimate în orice fel de limbaj, fie în cod-sursă sau cod-obiect, materialul de concepție pregătitor, precum și manualele. Cesiunea dreptului de utilizare a unui program pentru calculator nu implică și transferul dreptului de autor asupra acestuia.

operele de artă plastică, de arhitectură și fotografice
Sunt protejate portretul, destinatarul corespondenței și sursa de informare prin reglementari clare.

Utilizarea unei opere care conține un portret necesită consimțământul persoanei reprezentate în acest portret, De asemenea, autorul, proprietarul sau posesorul acesteia nu are dreptul să o reproducă ori să o utilizeze fără consimțământul succesorilor persoanei reprezentate, timp de 20 de ani după moartea acesteia, consimțământul nu este necesar dacă persoana reprezentată în portret este de profesie model sau a primit o remunerație pentru a poza pentru portret.

Drepturile conexe dreptului de autor și drepturi sui-generis

Drepturile conexe dreptului de autor nu aduc atingere drepturilor autorilor, pot fi cesionate, în tot sau în parte, în condițiile descrise anterior prin cesiuni exclusive sau neexclusive.
Sunt recunoscuți și protejați, ca titulari de drepturi conexe dreptului de autor, artiștii interpreți sau executanți, pentru propriile interpretări ori execuții, producătorii de înregistrări sonore și producătorii de înregistrări audiovizuale, pentru propriile înregistrări, și organismele de radiodifuziune și de televiziune, pentru propriile emisiuni și servicii de programe.
Sunt considerati artiști interpreți sau executanți: actorii, cântăreții, muzicienii, dansatorii și alte persoane care prezintă, cântă, dansează, recită, declamă, joacă, interpretează, regizează, dirijează ori execută în orice altă modalitate o operă literară sau artistică, un spectacol de orice fel, inclusiv folcloric, de varietăți, de circ ori de marionete.
Durata de protecție a drepturilor patrimoniale ale artiștilor interpreți sau executanți este de 50 de ani de la data interpretării sau executării (deci ceva mai scurta comparativ cu a autorilor) cu citeva excepții.
Producătorul de înregistrări sonore este persoana fizică sau juridică ce are inițiativa și își asumă responsabilitatea organizării și finanțarea realizării primei fixări a sunetelor, fie că acestea constituie sau nu o operă.
Se consideră înregistrare sonoră sau fonogramă, fixarea sunetelor provenite dintr-o interpretare ori execuție sau a altor sunete ori a reprezentării digitale ale acestor sunete, alta decât sub forma unei fixări incorporate într-o operă cinematografică sau în altă operă audiovizuală
Durata de protecție a drepturilor patrimoniale ale producătorilor de fonograme este de 50 de ani de la data primei fixări. Dacă în decursul acestei perioade fonograma face obiectul unei publicări legale sau al unei comunicări publice legale, durata de protecție a drepturilor este de 70 dea ni de la data la care a avut loc prima dintre acestea.
Producătorul unei înregistrări audiovizuale este persoana fizică sau juridică ce are inițiativa și își asumă responsabilitatea organizării și realizării primei fixări a unei opere audiovizuale sau a unor secvențe de imagini în mișcare, însoțite ori nu de sunet și, în această calitate, furnizează mijloacele tehnice și financiare necesare.

Se consideră înregistrare audiovizuală sau videogramă, în sensul prezentei legi, orice fixare a unei opere audiovizuale sau a unor secvențe de imagini în mișcare, însoțite sau nu de sunet, oricare ar fi metoda și suportul utilizate pentru această fixare.
În cazul reproducerii și distribuirii propriilor înregistrări audiovizuale, producătorul este în drept să înscrie pe suporturile acestora, inclusiv pe coperte, cutii și alte suporturi materiale de ambalare, numele ori denumirea producătorului, pe lângă mențiunile privind autorul și artistul interpret sau executant, titlurile operelor, anul primei publicări, marca de comerț, precum și numele ori denumirea producătorului.
Durata drepturilor patrimoniale ale producătorilor de înregistrări audiovizuale este de 50 de ani de la data primei fixări. Dacă înregistrarea în decursul acestei perioade face obiectul unei publicări sau al unei comunicări publice licite, durata drepturilor este de 50 de ani de la data la care a avut loc pentru prima oară oricare dintre acestea.
Pentru utilizarea directă sau indirectă a fonogramelor publicate în scop comercial ori a reproducerilor acestora prin radiodifuzare sau prin orice modalitate de comunicare către public, artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme au dreptul la o remunerație unică echitabilă al carei **c**uantum se stabilește prin diverse metodologii, conform unei procedurii prevăzute legale.

Organismele de gestiune colectivă beneficiare stabilesc, printr-un protocol, care se depune la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor, proporția repartizării remunerației între beneficiari.
Organismele de radiodifuziune și de televiziune, care au ca obiect de activitate comunicarea publică a unor programe trebuie să își desfășoare activitatea cu respectarea dreptului de autor și a drepturilor conexe protejate prin lege.
Organismele de radiodifuziune și de televiziune au dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza sau de a interzice, cu obligația pentru cel autorizat de a menționa numele organismelor, următoarele:
- fixarea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune;
- reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost transmise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit;
- distribuirea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport;
- importul, în vederea comercializării pe piața internă, a propriilor emisiuni și servicii de programe de
radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport;
- retransmiterea sau reemiterea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune prin mijloace fără fir, prin fir, prin cablu, prin satelit sau prin orice alt procedeu similar, precum și prin orice alt mod de comunicare către public, inclusiv retransmiterea pe Internet;
- comunicarea publică a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune în locuri accesibile publicului, cu plata intrării;
- închirierea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune, fixate pe orice tip de suport;
- împrumutul propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport;
- punerea la dispoziția publicului a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost emise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit, astfel încât să poată fi accesate în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public.

Durata drepturilor prevăzute în prezentul capitol este de 50 de ani, începând cu data de 1ianuarie a anului următor celui în care a avut loc prima radiodifuzare a emisiunii sau a serviciului de programe ale organismului de radiodifuziune ori de televiziune.

Organismele de radiodifuziune și de televiziune, care au ca obiect de activitate comunicarea publică a unor programe prin satelit, trebuie să își desfășoare activitatea cu respectarea dreptului de autor și a drepturilor conexe protejate prin prezenta lege.
Titularii dreptului de autor pot cesiona drepturile lor pentru comunicarea publică prin satelit unui organism de radiodifuziune sau de televiziune, numai printr-un contract încheiat fie prin intermediul unui organism de gestiune colectivă, fie individual.

Contractul-cadru încheiat între un organism de gestiune colectivă și un organism de radiodifuziune sau de televiziune, pentru comunicarea publică prin satelit a unei categorii de opere aparținând unui anumit domeniu, își poate produce efectele extinse și față de titularii de drepturi care nu sunt reprezentați de organismele de gestiune colectivă, dacă această comunicare către public prin satelit are loc simultan cu radiodifuzarea terestră efectuată de către același organism emițător.
Titularul de drepturi nereprezentat are posibilitatea în orice moment să înlăture producerea efectelor extinse ale contractului-cadru, printr-un contract individual sau colectiv.

Titularii drepturilor de autor sau ai drepturilor conexe își pot exercita drepturile lor pentru autorizarea sau interzicerea retransmisiei prin cablu numai prin intermediul unui organism de gestiune colectivă.
Cuantumul remunerației privind drepturile de autor și drepturile conexe se stabilește printr-o metodologie negociată între organismele de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și structurile asociative ale distribuitorilor prin cablu,

Fabricantul unei baze de date este persoana fizică sau juridică ce a făcut o investiție substanțială cantitativă și calitativă în vederea obținerii, verificării sau prezentării conținutului unei baze de date.
Prin bază de date se înțelege o culegere de opere, de date sau de alte elemente independente, protejate ori nu prin drept de autor sau conex, dispuse într-o modalitate sistematică ori metodică și în mod individual accesibile prin mijloace electronice sau printr-o altă modalitate. Fabricantul unei baze de date are dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza și de a interzice extragerea și/sau reutilizarea totalității sau a unei părți substanțiale din aceasta, evaluată calitativ sau cantitativ.
Drepturile fabricantului bazei de date iau naștere o dată cu definitivarea bazei de date,durata protecției este de 15 ani, începând cu data de 1 ianuarie a anului imediat următor definitivării bazei de date.

Autorul sau titularul dreptului de autor sau drepturilor conexe își exercită drepturile recunoscute prin prezenta lege în mod individual sau colectiv, cu respectarea prevederilor prezentei legi.
Gestiunea colectivă a drepturilor de autor se poate face numai pentru operele aduse anterior la cunoștința publică, iar gestiunea colectivă a drepturilor conexe se poate face numai pentru interpretări sau execuții fixate ori radiodifuzate anterior, precum și pentru fonograme ori videograme aduse anterior la cunoștința publică.

Organismele de gestiune colectivă îi reprezintă numai pe titularii de drepturi care le-au acordat mandat, activitatea de gestiune colectivă se află sub supravegherea și controlul Oficiului Român pentru Drepturile de Autor, în calitate de garant al aplicării legii.
Organismele de gestiune colectivă sunt, persoane juridice constituite prin liberă asociere, având drept obiect de activitate, unic sau principal, gestiunea drepturilor de autor sau drepturilor conexe dreptului de autor, categoriilor de drepturi, tipurilor de opere sau de alte obiecte protejate, care le este încredințată de către mai mulți autori sau titulari de drepturi de autor, în beneficiul colectiv al acestora.
Organismele de gestiune colectivă se constituie în condițiile legii, cu avizul Oficiului Român pentru Drepturile de Autor, și funcționează potrivit reglementărilor privind asociațiile fără scop patrimonial.

Aceste organisme sunt create direct de titularii drepturilor de autor sau ai drepturilor conexe, persoane fizice ori juridice, și acționează în limitele mandatului încredințat și pe baza statutului adoptat după procedura prevăzută de lege.

Oficiul Român pentru Drepturile de Autor funcționează ca organ de specialitate în subordinea Guvernului, fiind autoritate unică de reglementare, evidență prin registre naționale, supraveghere, autorizare, arbitraj și constatare tehnico-științifică în domeniul drepturilor de autor și al drepturilor conexe.
Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale Oficiului Român pentru Drepturile de Autor se face integral și distinct de la bugetul de stat, prin intermediul bugetului Ministerului Culturii și Identității Naționale,ministrul coordonator fiind ordonator principal de credite. Organizarea, funcționarea, structura personalului și dotările necesare îndeplinirii atribuțiilor Oficiului Român pentru Drepturile de Autor se stabilesc prin hotărâre a Guvernului. Oficiul Român pentru Drepturile de Autor este coordonat de ministrul culturii și identității naționale și este condus de un director general, ajutat de un director general adjunct, numiți prin decizie a prim- ministrului, la propunerea ministrului coordonator.

Autorul unei opere, artistul interpret sau executant, producătorul de fonograme ori de înregistrări audiovizuale, organismul de radiodifuziune sau de televiziune și fabricantul de bază de date pot să instituie măsuri tehnice de protecție a drepturilor recunoscute prin lege, adică utilizarea oricărei tehnologii, a unui dispozitiv sau a unei componente care, în cadrul funcționarii sale normale, este destinată să împiedice sau să limiteze actele care nu sunt autorizate de titularii drepturilor recunoscute prin prezenta lege.
Încălcarea drepturilor recunoscute și protejate prin lege atrage răspunderea civilă, contravențională sau penală, după caz, potrivit legii. Dispozițiile procedurale sunt cele prevăzute în prezenta lege, care se completează cu cele de drept comun.

În concluzie se stabileste cine este autorul, drepturile și obligatiile acestuia, posibilitățile de obtinere a unui cistig din comercializarea operei, care ar putea fi organismele de gestiune colectiva și subordonarea acestora O.R.D.A..

Drept urmare discutam despre un mecanism cu tendinte de control și de centralizare: O.R.D.A. este controlata guvernamental fiind în subordinea Ministerului Culturii și Identitati Naționale (organ al puterii centrale), organismele de gestiune colectivă sunt inființate și funcționează după legislația

comună asociațiilor și fundatiilor (organisme eminamente civile, singura lor tangentă cu dreptul public constituind-o tutelă ministerială, nevoia de finanțare).

Legea nr. 8/2006 privind instituirea indemnizației pentru pensionarii sistemului public de pensii, membri ai uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică.

Legea este in vigoare de la 01 ianuarie 2007, republicata în Monitorul Oficial, Partea I nr. 767 din 30 septembrie 2016.
Legea reglementează dreptul la o indemnizație lunară în beneficiul pensionarilor sistemului public de pensii, care sunt membri ai uniunilor de creatori legal constituite, recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică.
Legiuitorul, prin uniuni de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică înțelege persoanele juridice române de drept privat, fără scop patrimonial, din domenii precum cel al creației muzicale, interpretative, cinematografice, literare, arhitecturale, teatrale, jurnalistice și al artelor plastice, care sunt recunoscute ca fiind de utilitate publică.

Cuantumul indemnizației reprezintă echivalentul a 50% din pensia cuvenită titularului sau, după caz, aflată în plată la data solicitării, dar nu poate depăși două salarii de bază minime brute pe țară, garantate în plată și se modifică ori de câte ori se modifică pensia titularului, ca urmare a modificării valorii punctului de pensie.
Indemnizația nu se acordă pensionarilor sistemului public de pensii, care sunt membri ai uniunilor de creatori legal constituite, recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică care beneficiază de indemnizația acordată potrivit Legii nr. 118/2002 pentru instituirea indemnizației de merit, cu modificările și completările ulterioare.
Beneficiază de dispozițiile prezentei legi persoanele care au calitatea de membru al uniunilor de creatori, potrivit statutelor acestora.
Conducerea fiecăreia dintre uniunile de creatori va atesta calitatea de membru, la cererea persoanelor interesate. Conducerii uniunii de creatori îi revine întreaga responsabilitate asupra corectitudinii și exactității datelor consemnate în dovada calității de membru iar Dovada eliberată poate fi contestată potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.
Stabilirea și plata indemnizației lunare se efectuează de către casa teritorială de pensii în a cărei rază solicitantul își are domiciliul sau reședința.
Punerea în plată se face în baza deciziei casei teritoriale de pensii competente, Decizia putind fi contestată de solicitant, în condițiile Legii nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.
Fondurile necesare plății drepturilor prevăzute de prezenta lege, cheltuielile administrative, precum și cele de transmitere a drepturilor se asigură din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.
Dispozițiile legi se aplică în mod corespunzător și pensionarilor sistemului pensiilor militare de stat și alte drepturi de asigurări sociale din domeniul apărării naționale, ordinii publice și securității naționale, indiferent de data înscrierii la pensie, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta lege.
Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei va elabora norme metodologice de punere în aplicare.

Legea instituie plata unei indemnizații în cuantum de 50% din valoarea pensiei aflată în plată, pentru pensionarii sistemului public de pensii, care sunt membri ai uniunilor de creatori legal constituite, recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică – aparent este de bine, dar există câteva chestiuni discutabile:

- condiția necesară și esențială este de a fi membru al uniunilor de creatori legal constituite, ori aceste uniuni sunt în realitate asociații non-profit, care sunt constituite și funcționează conform legii asociațiilor și fundațiilor, deci nu au fonduri din care sa plătească indemnizații;

- chestiunea bugetară este depasită dacă respectivele uniuni de creatori sunt declarate ca fiind de utilitate publică, ori declararea utilității publice se realizează prin hotărâre de guvern, cu complicația generată de îndeplinirea procedurii necesare pentru elaborarea unei legi; ori nu toate uniunile de creatori sunt declarate a fi de utilitate publică, deci se pune problema orientării către uniunea corespunzătoare;

- în cadrul uniunii primești sau nu dovada calității de membru necesară pentru constituirea dosarului de solicitare a indemnizației – pentru contestarea dovezii, dacă e cazul, trimiterea este la procedura juridica greoaie și complicată, cu obstacole birocratice și plata de taxe judiciare de timbru a legii contenciosului administrativ (Lg. 554/2004) – o chestiune care nu este în regulă, întrucât „dovada" calitatii de membru eliberată de o asociație, fie ea și de utilitate publică, este un înscris privat ce emană de la o entitate juridică de drept privat și nu de la un organ/instituție de stat, adică autoritate de putere publică centrală, județeană sau locală, pentru a fi contestat în instanță pe legea contenciosului administrativ;

- deși poate fi considerată o „reparatie" sau un ajutor – am zice un lucru îmbucurator - legea constituie o excepție de la principiul contributivității, fondurile bănești pentru plata indemnizației fiind asigurate tot din fondurile bugetului asigurărilor sociale de stat;

- practic se constituie un nou dosar de pensie, pe lângă cel existent

Ordonanța de urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale

Legea este în vigoare de la 25 aprilie 2008 și a fost publicata in Monitorul Oficial, Partea I nr. 328 din 25 aprilie 2008.

Ordonanța de urgență reglementează accesul la activitățile economice din economia națională astfel cum sunt prevăzute în Codul CAEN, procedura de înregistrare în registrul comerțului, de autorizare a funcționării și regimul juridic al persoanelor fizice autorizate să desfășoare activități economice, precum și al întreprinderilor individuale și familiale.
Nu se aplică profesiilor liberale, precum și acelor activități economice a căror desfășurare este organizată și reglementată prin legi speciale.
Activitățile de formare profesională prin ucenicie la locul de muncă se autorizează în condițiile legii speciale.

Activitățile economice pot fi desfășurate în toate domeniile, meseriile, ocupațiile sau profesiile pe care legea nu le interzice în mod expres pentru libera inițiativă.

Persoanele fizice prevăzute pot desfășura activitățile economice:
a) individual și independent, ca persoane fizice autorizate;
b) ca întreprinzători titulari ai unei întreprinderi individuale;
c) ca membri ai unei întreprinderi familiale.

Persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale trebuie să aibă un sediu profesional pe teritoriul României, în condițiile prevăzute de lege.
Orice activitate economică desfășurată permanent, ocazional sau temporar în România de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale trebuie să fie înregistrată și autorizată, în condițiile legii.
Autorizarea funcționării, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență, nu exonerează persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale de obligația de a obține, înainte de începerea activității, autorizațiile, avizele, licențele și altele asemenea, prevăzute în legi speciale, pentru desfășurarea anumitor activități economice.
Înregistrarea și autorizarea funcționării se realizeaza la oficiului registrului comerțului de pe lângă tribunal înainte de începerea activității economice în formele prevăzute mai sus.

PFA poate avea în obiectul de activitate cel mult 5 clase de activități prevăzute de codul CAEN.
În scopul exercitării activității/activităților pentru care a fost autorizată, PFA poate stabili relații contractuale, în condițiile legii, cu orice persoane fizice și juridice, cu alte PFA, întreprinderi individuale sau întreprinderi familiale, pentru efectuarea unei activități economice, fără ca aceasta să îi schimbe statutul juridic dobândit potrivit prezentei secțiuni.
PFA poate desfășura activitățile pentru care este autorizată, singură sau împreună cu cel mult 3 persoane, angajate de aceasta, în calitate de angajator, cu contract individual de muncă, încheiat și înregistrat în condițiile legii.

O persoană titulară a PFA poate cumula calitatea de persoană fizică autorizată cu cea de salariat al unei terțe persoane care funcționează atât în același domeniu, cât și într-un alt domeniu de activitate economică decât cel pentru care PFA este autorizată.

Întreprinderea individuală nu dobândește personalitate juridică prin înregistrarea în registrul comerțului, intreprinzătorul persoană fizică titular al întreprinderii individuale este comerciant persoană fizică de la data înregistrării sale în registrul comerțului.
Întreprinderea individuală poate avea în obiectul de activitate cel mult 10 clase de activități prevăzute de codul CAEN.
Întreprinderea individuală poate angaja cel mult 8 salariați, terțe persoane, cu contract individual de muncă încheiat și înregistrat în condițiile legii și poate stabili relații contractuale, în condițiile legii, cu orice persoane fizice și juridice, cu alte întreprinderi individuale, cu PFA sau întreprinderi familiale, pentru efectuarea unei activități economice, fără ca aceasta să îi schimbe statutul juridic dobândit potrivit prezentei secțiuni.
Întreprinzătorul persoană fizică titular al unei întreprinderi individuale nu va fi considerat un angajat al unor terțe persoane cu care colaborează chiar dacă colaborarea este exclusivă.
Întreprinzătorul persoană fizică titular al unei întreprinderi individuale poate cumula și calitatea de

salariat al unei terțe persoane care funcționează atât în același domeniu, cât și într-un alt domeniu de activitate economică decât cel în care și-a organizat întreprinderea individuală.

Întreprinderea familială este constituită din 2 sau mai mulți membri ai unei familii.
Membrii unei întreprinderi familiale pot fi simultan PFA sau titulari ai unor întreprinderi individuale, putind cumula și calitatea de salariat al unei terțe persoane care funcționează atât în același domeniu, cât și într-un alt domeniu de activitate economică decât cel în care și-au organizat întreprinderea familială.
Membrii unei întreprinderi familiale sunt asigurați în sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și au dreptul de a fi asigurați în sistemul asigurărilor sociale de sănătate și al asigurărilor pentru șomaj, în condițiile prevăzute de lege.
Întreprinderea familială nu poate angaja terțe persoane cu contract de muncă.
Întreprinderea familială se constituie printr-un acord de constituire, încheiat de membrii familiei în formă scrisă, ca o condiție de validitate. Acordul de constituire va stipula, sub sancțiunea nulității, datele de identificare ale membrilor familiei și ale reprezentantului desemnat din rândul acestora, condițiile participării, cota procentuală a fiecărui membru la beneficii și la pierderi, raporturile dintre membrii întreprinderii familiale, condițiile de retragere și data întocmirii.
Reprezentantul desemnat prin acordul de constituire va gestiona interesele întreprinderii familiale în temeiul unei procuri speciale, sub forma unui înscris sub semnătură privată. Procura specială se semnează de către toți membrii întreprinderii care au capacitate de exercițiu deplină și reprezentanții legali ai celor cu capacitate de exercițiu restrânsă.
Primăriile au primit dreptul de aș constitui birouri de asistență și reprezentare a persoanelor fizice care să se organizeze conform noii legi, iar persoanele fizice pot opta să efectueze formalitatile și prin intermediul birourilor de asistență și reprezentare. Birourile de asistență și reprezentare pot să reprezinte persoana fizică solicitantă în cadrul procedurilor de obținere a autorizației și înregistrării în registrul comerțului, în temeiul unei cereri de reprezentare. Pentru serviciile prestate primăriile vor putea percepe taxe pe care le pot stabili autonom, în temeiul principiului autonomiei locale.

Concluzionând, pe o piață a muncii în continuă mișcare, într-o economie încă etatizată și odată cu adoptarea codului CAEN, populației i-au fost oferite vehiculele juridice prin care aceasta să realizeze o activitate economică, teoretic aducătoare de profit, în domeniile în care era pregătită profesional.

Procedura de infiintare, inregistrare și autorizare a PFA, intreprinderii individuale și intreprinderii familiale este similara în proportie de 90% procedurii la care este supus un SRL/SA, iar procedurile de autorizare pe obiecte de activitate sunt identice, noutatea birocratica constituind-o infiintarea birourilor de asistenta la nivelul primariilor și registrului comertului, care pe de-o parte au dus la mediocrizarea actului administrativ și a serviciilor datorită unui personal în majoritate slab pregătit și dezinteresat care a efectuat activitatea mecanic, fără oferirea unei consultante corecte și complete solicitantilor, iar pe de alta parte a condus la instituirea unor comisioane/taxe la nivel de administratie locala și registru al comertului.

Legea nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România.

Legea este in vigoare de la 06 iunie 2004, fiind publicata in Monitorul Oficial, Partea I nr. 500 din 03 iunie 2004 și a fost modificata prin: HG 1921/2004; OUG 86/2006; OUG 109/2007; L 265/2008; L 94/2009; L 222/2010; L 9/2011; OG 43/2015; OUG 22/2016.

Activitatea profesională reglementată, reprezintă activitatea profesională pentru care accesul sau exercitarea în România este condiționată, direct sau indirect, în conformitate cu legislația română în vigoare, de deținerea unui document care să ateste nivelul de formare profesională.
Sunt considerate activități profesionale reglementate activitățile exercitate cu titlu profesional, dacă utilizarea unui astfel de titlu este rezervată doar titularilor unor documente care atestă nivelul de formare profesională.
Sunt considerate, de asemenea, activități profesionale reglementate activitățile desfășurate de membrii unei organizații profesionale, dacă organizația respectivă:
a) are ca obiectiv fundamental promovarea și menținerea unui nivel ridicat într-un anumit domeniu profesional;
b) este recunoscută prin legea română în vederea realizării acestui obiectiv;
c) eliberează membrilor săi un document care atestă nivelul de formare profesională;
d) impune membrilor săi respectarea unor reguli de conduită profesională elaborate de aceasta;
e) conferă membrilor săi dreptul de a folosi un titlu profesional sau abrevierea acestuia și de a beneficia de un statut corespunzător nivelului de formare profesională.

Profesia reglementată reprezintă activitatea sau ansamblul de activități profesionale reglementate conform legii române, care compun respectiva profesie în România.
Prevederile legii se aplică oricărui cetățean al unui stat membru al Uniunii Europene - U.E., al Spațiului Economic European - S.E.E., sau al Confederației Elvețiene care dorește să exercite în România, în mod independent sau ca salariat, o profesie reglementată de legea română.
Prevederile legii se aplică și pentru atestarea de către autoritățile române competente a unui titlu oficial de calificare român, eventual completat cu o experiență profesională sau cu o formare reglementată, în vederea accesului ori exercitării unei profesii reglementate într-un stat membru al U.E., al S.E.E. sau în Confederația Elvețiană.
Prevederile legii nu se aplică în cazul profesiilor de medic, medic dentist, farmacist, asistent medical generalist, moașă, medic veterinar și arhitect.
Regimul general de recunoaștere prevăzut de dispozițiile prezentei legi se aplică profesiilor de medic, medic dentist, farmacist, asistent medical generalist, moașă, medic veterinar și arhitect, în situațiile în care solicitantul nu întrunește, dintr-un motiv specific și excepțional, condițiile pentru aplicarea procedurii de recunoaștere automată,
Prevederile prezentei legi se aplică cetățenilor unui stat membru al U.E., al S.E.E., sau al Confederației Elvețiene și în situația în care sunt titulari ai unui titlu de calificare obținut pe teritoriul unui stat terț, dacă titularul său are o experiență profesională în profesia în cauză de 3 ani pe teritoriul statului membru unde a obținut recunoașterea calificărilor profesionale și dorește să exercite în România o profesie reglementată.

Regimul general de recunoaștere prevăzut de dispozițiile legii se aplică în cazul în care nu sunt îndeplinite, dintr-un motiv specific și excepțional, condițiile prevăzute de lege pentru recunoașterea automată a experienței profesionale.
Legea stabilește norme referitoare la accesul parțial la o profesie reglementată și recunoașterea stagiilor profesionale desfășurate într-un alt stat membru si se aplică tuturor cetățenilor unui stat

membru al U.E., al S.E.E., sau al Confederației Elveției care au urmat un stagiu profesional în afara statului membru de origine.
Autoritatea competentă reprezintă orice autoritate sau instanță autorizată în mod special de un stat membru să elibereze ori să primească titluri de calificare sau alte documente ori informații, precum și să primească cereri și să ia decizii în legătură cu profesiile reglementate din aria lor de competență.
Este stabilit un Coordonator național care comunică Comisiei Europene și statelor membre lista profesiilor reglementate și autoritățile competente corespunzătoare fiecăreia, activitățile specifice fiecărei profesii reglementate, lista formelor de educație și formare reglementate, precum și lista profesiilor pentru care furnizează o justificare specială în baza punctelor de vedere transmise de autoritățile competente - Coordonatorul național notifică Comisiei Europene, fără întârziere nejustificată, orice modificare a acestor liste. Coordonatorul național notifică, prin intermediul Sistemului de informare al Pieței interne, denumit în continuare IMI, Comisiei Europene actele normative adoptate în materie de eliberare a titlurilor de calificare în profesiile de medic, medic dentist, farmacist, asistent medical generalist, moașă, medic veterinar și arhitect; titlurile de calificare de arhitect se notifică și statelor membre. Notificarea include informații privind durata și conținutul programelor de formare.
Un cadru comun de formare realizat la nivelul statelor membre nu înlocuiește programele de formare naționale. În scopul accesului la această profesie autoritățile competente române conferă titlurilor de calificare profesională dobândite pe baza unui astfel de cadru același efect pe teritoriul României ca și titlurile de calificare pe care le eliberează statul român. Un cadru comun de formare îndeplinește următoarele condiții:
a) cadrul comun de formare permite mai multor profesioniști să circule dintr-un stat membru în altul;
b) profesia la care se aplică cadrul comun de formare sau educația și formarea care conduc la aceasta sunt reglementate în cel puțin o treime din toate statele membre;
c) setul comun de cunoștințe, abilități și competențe combină cunoștințele, abilitățile și competențele cerute în sistemele de educație și formare care se aplică în cel puțin o treime dintre statele membre; este irelevant dacă respectivele cunoștințe, abilități și competențe au fost dobândite în cadrul unui curs de formare generală într-o universitate sau o instituție de învățământ superior ori în cadrul unui curs de formare profesională;
d) cadrul comun de formare se bazează pe nivelurile din Cadrul European al Calificărilor, astfel cum sunt definite în anexa II la Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții;
e) profesia în cauză nu este acoperită de un alt cadru comun de formare și nici nu este vorba de profesiile reglementate sectorial de medic, medic dentist, farmacist, asistent medical generalist, moașă, medic veterinar și arhitect;
f) cadrul comun de formare a fost elaborat în urma unei proceduri corespunzătoare transparente, inclusiv cu implicarea părților interesate relevante din statele membre în care profesia nu este reglementată;
g) cadrul comun de formare permite resortisanților din orice stat membru să fie eligibili pentru obținerea calificării profesionale în temeiul unui astfel de cadru fără a fi obligați ca mai întâi să fie membri ai unei organizații profesionale sau să fie înregistrați la o astfel de organizație.

Organizațiile profesionale reprezentative de la nivelul Uniunii, precum și organizațiile profesionale naționale sau autoritățile competente din cel puțin o treime dintre statele membre pot prezenta Comisiei sugestii cu privire la cadrele comune de formare care satisfac condițiile specificate mai sus.

Experiența profesională reprezintă exercitarea efectivă și legală, cu normă întreagă sau echivalent parțială, a unei profesii într-un stat membru al U.E., al S.E.E. și în Confederația Elvețiană.

Calificări profesionale reprezintă calificările atestate prin:
a) un titlu de calificare;
b) un atestat de competență care certifică o formare profesională care nu face obiectul unui certificat sau al unei diplome prevăzute la art. 8, 14 și 15 din lege, ori al unui examen special fără formare prealabilă sau al exercitării cu normă întreagă a profesiei într-un stat membru pe o perioadă de 3 ani consecutivi sau pe o perioadă echivalentă cu normă redusă în decursul ultimilor 10 ani;
c) experiență profesională.
Prin titlu de calificare se înțelege orice diplomă, certificat și alt titlu oficial de calificare eliberate de o autoritate a unui stat membru desemnată în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative ale respectivului stat membru și care certifică formarea profesională obținută cu preponderență în Uniunea Europeană.
Este asimilat unui titlu de calificare orice titlu de formare eliberat de autoritățile unui alt stat decât statele membre, dacă titularul său posedă o experiență de 3 ani în profesia respectivă, dobândită pe teritoriul unui stat membru, care i-a recunoscut titlul de calificare, și certificată de acesta.

Lista profesiilor reglementate în România
A. Profesiile reglementate care necesită cel puțin 3 ani de studii superioare:
1. auditor financiar;
2. avocat;
3. consilier în proprietate industrială;
4. expert contabil;
5. contabil autorizat;
6. consultant fiscal;
7. cadru didactic învățământ preuniversitar (funcții didactice: profesor, profesor de sprijin/itinerant, profesor documentarist, profesor kinetoterapeut, profesor pentru învățământ preșcolar/educator/educatoare, profesor pentru învățământ primar, profesor preparator nevăzător, profesor psiholog școlar, profesorantrenor/antrenor, profesor-educator, profesor- logoped/logoped, profesor-psihopedagog);
8. cadru didactic învățământ superior (funcții didactice: asistent universitar, lector universitar/șef de lucrări, conferențiar universitar, profesor universitar);
9. verificator de proiect atestat;
10. expert tehnic atestat;
11. responsabil tehnic cu execuția;
12. auditor energetic pentru clădiri;
13. diriginte de șantier;
14. urbanist;
15. practician în insolvență;
16. restaurator;
17. interpret și traducător autorizat;
18. psiholog (inclusiv alte persoane atestate în psihoterapie, psihopedagogie specială sau psihologie judiciară - evaluarea comportamentului simulat prin tehnică poligraf);
19. biochimist în sistemul sanitar;
20. biolog în sistemul sanitar;

21. chimist în sistemul sanitar;
22. asistent medical;
23. tehnician dentar;
24. asistent social;
25. asistent veterinar;
26. consilier juridic;
27. consilier de probațiune;
28. expert tehnic judiciar;
29. expert criminalist;
30. mediator;
31. arhivist;
32. interpret limbaj mimico-gestual;
33. evaluator autorizat;
34. inginer geodez;
35. inginer cadastru;
36. inginer topograf;
37. inginer cartograf;
38. inginer topograf minier;
39. subinginer geodez;
40. subinginer cadastru;
41. subinginer topograf;
42. subinginer cartograf;
43. subinginer topograf minier;
44. ofițer topograf;
45. ofițer artilerie (cu adeverința de echivalare a studiilor în domeniul topografiei și cadastrului funciar);
46. ofițer cartograf;
47. geograf cu specializarea cartografie;
48. grefier;
49. comandant;
50. ofițer punte secund;
51. șef mecanic;
52. ofițer mecanic secund;
53. pilot maritim;
54. pilot maritim aspirant;
55. ofițer punte;
56. ofițer mecanic;
57. ofițer electrician;
58. meteorolog aeronautic prognozist;
59. personal aeronautic pentru protecția navigației aeriene și telecomunicații aeronautice (PNA-TC);
60. inginer de recepție și control aeronave;
61. auditor de securitate a aviației civile;
62. personal tehnic aeronautic;
63. profesor de legislație rutieră;

64. conducător de atelier din domeniul reparațiilor și/sau reglărilor funcționale a vehiculelor rutiere, dezmembrării vehiculelor scoase din uz, precum și în domeniul înlocuirii de șasiuri/caroserii ale vehiculelor;
65. auditor de siguranță rutieră;
66. auditor de evaluare de impact de siguranță rutieră;
67. inspector de siguranță rutieră;
68. lector pentru pregătirea și perfecționarea profesională a personalului de specialitate din domeniul transporturilor rutiere;
69. inspector ITP.

B. Profesiile reglementate pentru care durata de studii este inferioară duratei de 3 ani de studii superioare:

70. dispecer operațiuni de zbor;
71. personal tehnic aeronautic;
72. mecanic navigant;
73. meteorolog aeronautic tehnician;
74. personal aeronautic pentru protecția navigației aeriene și telecomunicații aeronautice (PNA-TC);
75. pilot aeronave;
76. căpitan portuar;
77. ofițer punte portuar;
78. șef mecanic portuar;
79. ofițer mecanic portuar;
80. ofițer electrician portuar;
81. ofițer punte maritim aspirant;
82. ofițer mecanic maritim aspirant;
83. ofițer electrician maritim aspirant;
84. timonier maritim;
85. motorist;
86. șef de echipaj maritim;
87. conducător de șalupă maritimă;
88. electrician;
89. fitter;
90. pompagiu;
91. șef timonier maritim;
92. ajutor ofițer mecanic;
93. pilot maritim;
94. pilot maritim aspirant;
95. căpitan fluvial categoria A;
96. căpitan fluvial categoria B;
97. timonier fluvial;
98. șef mecanic fluvial;
99. mecanic;
100. conducător de șalupă fluvială;
101. șef de echipaj fluvial;
102. marinar;
103. marinar stagiar;
104. mecanic stagiar;

105. electrician de bord;
106. inspector ITP;
107. conducător de atelier din domeniul reparațiilor și/sau reglărilor funcționale a vehiculelor rutiere, dezmembrării vehiculelor scoase din uz, precum și în domeniul înlocuirii de șasiuri/caroserii ale vehiculelor;
108. manager de transport;
109. consilier de siguranță pentru transportul rutier al mărfurilor periculoase;
110. conducător de autovehicule care transportă mărfuri periculoase;
111. conducător auto care efectuează transport rutier de mărfuri cu vehicule a căror masă maximă autorizată este mai mare de 3,5 tone;
112. conducător auto care efectuează transport rutier public de persoane;
113. conducător auto care efectuează transport rutier cu vehicule având mase și/sau dimensiuni de gabarit depășite;
114. conducător auto care efectuează transport rutier în regim de taxi;
115. instructor de conducere auto;
116. mecanic locomotivă;
117. dispecer de trafic;
118. ghid de turism;
119. detectiv particular;
120. agent de securitate;
121. șef obiectiv;
122. manager de securitate;
123. inginer sisteme de securitate;
124. director departament securitate;
125. proiectant sisteme de securitate;
126. șef formație pază și ordine;
127. inspector de securitate;
128. evaluator de risc efracție;
129. consultant de securitate; șef tură;
130. dispecer centru de alarmă;
131. agent conducători câini de serviciu;
132. agent control acces;
133. agent de securitate incinte;
134. agent gardă de corp;
135. agent de intervenție pază și ordine;
136. agent transport valori;
137. instructor în poligonul de tir;
138. instructor în poligonul de tragere;
139. artificier;
140. pirotehnist pentru focuri de artificii;
141. salvator montan;
142. tehnician veterinar;
143. asistent personal profesionist;
144. asistent personal;
145. asistent maternal;
146. asistent medical;

147. arhivar;
148. interpret și traducător autorizat;
149. scafandru;
150. bonă;
151. antrenor;
152. tehnician cadastru;
153. tehnician topograf;
154. tehnician cartograf;
155. tehnician topograf minier;
156. interpret limbaj specific persoanei cu surdocecitate;
157. monitor de schi, snowboard și sporturi de alunecare pe zăpadă.

Codul fiscal din 2015

Este in vigoare de la 01 ianuarie 2016, publicarea in Monitorul Oficial, Partea I nr. 688 fiind din 10 septembrie 2015. Ultima modificare este adusă prin OUG 89/2018, fiind amendat în 01 ianuarie 2019.

Sirul modificarilor – menționăm: OUG 41/2015; OUG 57/2015; L 340/2015; OUG 50/2015; OUG 8/2016; HG 1017/2015; OUG 32/2016; L 57/2016; OUG 46/2016; OUG 84/2016; OUG 3/2017; L 2/2017; OUG 7/2017; OUG 9/2017; HG 1/2017; L 7/2017; L 107/2017; L 177/2017; OG 4/2017; OG 25/2017; L 61/2017; OUG 79/2017; L 196/2017; L 209/2017; L 3/2018; OUG 2/2018; OUG 3/2018; OUG 18/2018; L 72/2018; OUG 25/2018; L 111/2018; OUG 63/2018; L 198/2018; L 203/2018; OUG 89/2018; L 285/2018; OUG 114/2018; L 354/2018; L 175/2018.

Ultima modificare este adusă prin OUG 89/2018, fiind amendat în 01 ianuarie 2019.

Codul fiscal stabilește:
- cadrul legal privind impozitele, taxele și contribuțiile sociale obligatorii prevăzute care sunt venituri ale bugetului de stat, bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, bugetului asigurărilor pentru șomaj și fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale;
- contribuabilii care au obligația să plătească aceste impozite, taxe și contribuții sociale;
- modul de calcul și de plată a acestora;
- procedura de modificare a acestor impozite, taxe și contribuții sociale.

De asemenea, autorizează Ministerul Finanțelor Publice să elaboreze norme metodologice, instrucțiuni și ordine în aplicarea prezentului cod și a legilor de ratificare a convențiilor de evitare a dublei impuneri în aplicare.
Cadrul legal de administrare a impozitelor, taxelor și contribuțiilor sociale obligatorii reglementate de prezentul cod este stabilit prin Codul de procedură fiscală.
Dacă orice prevedere a Codului contravine unei prevederi a unui tratat la care România este parte, se aplică prevederea acelui tratat.
Orice măsură de natură fiscală care constituie ajutor de stat se acordă potrivit dispozițiilor legale în vigoare privind ajutorul de stat.

Impozitele, taxele și contribuțiile sociale obligatorii reglementate de Codul fiscal

(1) Impozitele și taxele reglementate prin cod sunt următoarele:
a) impozitul pe profit;
b) impozitul pe veniturile microîntreprinderilor;
c) impozitul pe venit;
d) impozitul pe veniturile obținute din România de nerezidenți;
e) impozitul pe reprezentanțe;
f) taxa pe valoarea adăugată;
g) accizele;
h) impozitele și taxele locale;
i) impozitul pe construcții.
(2) Contribuțiile sociale obligatorii reglementate prin cod sunt următoarele:
a) contribuțiile de asigurări sociale, datorate bugetului asigurărilor sociale de stat;
b) contribuția de asigurări sociale de sănătate, datorată bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate;
c) contribuția asiguratorie pentru muncă, datorată bugetului general consolidat.

Analiza este realizată cu precădere în privința veniturilor și contribuțiilor datorate bugetului de stat.

Noul Cod fiscal aduce noutăți în sistemul de impozitare a persoanelor fizice:
- Mecanismul de Autoimpunere pentru veniturile realizate. Practic o persoana fizica este total responsabila de calculul, declararea și plata contributiilor sociale și a impozitului pe venit.
- Se introduce Declarația Unica fiind eliminate declaratiile 200, 201, 220, 221, 600, 604, 605.
Se modifica termenul de depunere a declaratiilor care va fi 15 martie a fiecarui an.
- Contribuabilul face evaluarea pentru incadrarea sa ca platitor de contributii sociale CAS și CASS, în funcție de venitul estimat pentru anul 2019.
- Din 2019 CASS nu mai este deductibila la calculul venitului net în sistem real.
- Contribuțiile sunt obligatorii pentru un venit net estimat/realizat mai mare decât plafonul de 12 salarii minime brute pentru anul de calcul.
- Dacă ai estimat sub 12 salarii minime brute dar ai realizat un venit net mai mare ești obligat la plata CAS și CASS pentru anul fiscal incheiat.
- Există un singur termen de plată – 15 martie al anului următor timp în care poți să faci plati oricind dorești. Îți calculezi singur contribuțiile și impozitul și le plătești când vrei.
- Pentru veniturile cu reținere la sursă, plătitorii de venituri virează sumele reținute până la data de 25 ale lunii următoare.
- Pentru veniturile obținute în 2019 și pentru anii următori ANAF nu va mai emite decizii de impunere. Calculul venitului net se efectuează de către contribuabil prin declarația unică.
- Veniturile din drepturi de PI nu mai sunt incadrate ca venituri din activități independente din 23.03.2019, dar prin optiune contribuabilul poate opta pentru regimul de autoimpunere cu calculul venitului net stabilit după datele contabile.
- Persoanele fizice salariati și pensionari nu datorează CAS și CASS pentru veniturile obținute din drepturi de proprietate intelectuală.
- Opțiunea persoanelor fizice de a plati CAS și CASS chiar dacă obțin venituri sub plafonul de 12 salarii minime pe economie sau dacă nu obțin deloc venituri.
- Se introduc bonificatii la plata impozitului și contributiilor.

Categorii de venituri realizate de persoanele fizice în optica Codului sunt:

1. venituri din activități independente (inclusiv cele din contractele de activitate sportiva)
2. venituri din drepturi de proprietate intelectuala
3. venituri din cedarea folosinței bunurilor
4. venituri din investitii
5. venituri din pensiile
6. venituri din salarii și asimilate salariilor
7. venituri din activități agricole, silvicultura și piscicultura
8. venituri din premii și jocuri de noroc (este interesantă optica prin care premierea este asimilata jocului de noroc)
9. venituri din transferul proprietatilor imobiliare
10. venituri din alte surse (în aceasta categorie ANAF poate introduce practic orice fel de venit fără sa fi informat).

Veniturile din salarii și asimilate salariilor, precum și cele din pensii sunt în totalitate în raspunderea angajatorului de a gestiona aspectele juridico – fiscale în raport cu angajatul și cu ANAF (un triunghi al Bermudelor).

Funcție de modul de impozitare veniturile mai sus mentionate sunt împărțite în:
A. venituri imozitate în sistem real bazat pe datele contabile
B. venituri impozitate în baza cotelor forfetare de cheltuielile
C. venituri impozitate la norma de venitului
D. venituri cu impozitare la sursa.

A. Venituri impozitate în sistem real
În sistem real, venitul net este calculat pe baza datelor din contabilitate, ca diferența intre venitul brut și totalul cheltuielilor deductibile efectuate în scopul obtineri de venituri (de observat ca legal vorbind toate cheltuielile sunt deductibile fiindcă îți descarci legal contabilitatea, dar numai cheltuielile efectuate în scopul obținerii de venituri conform obiectului de activitate autorizat se califica fiind considerate ca eligibile).
Sunt incluse veniturile persoanelor fizice ce desfășoară activități independente, organizate ca PFA, IF, PFI, profesii liberale, veniturile din agricultura pentru care nu sunt publicate norme de venit, venituri din silvicultură și piscicultură, venituri din drepturi de proprietate intelectuală pentru care s-a optat pentru impunere în sistem real, venituri din cedarea folosintei bunurilor obținute din derularea unui numar mai mare de cinci contracte de inchiriere, venituri din inchirierea în scop turistic a unui număr mai mare de cinci camere situate în locuinte proprietate personală, venituri din cedarea folosinței bunurilor pentru care contribuabilul a optat pentru determinarea venitului net în sistem real pe baza datelor contabile.
Contribuabilii care desfășoară activități economice impuse în sistem real au obligația de a ține evidența contabilă în partidă simplă, să întocmească Registrul Junal de Incasari și Plăți, Registrul Inventar și să completeze Registrul de Evidență Fiscală.

B. Venituri impozitate în baza cotelor forfetare
Contribuabilul calculează venitul net prin deducerea din venitul brut a unei cote forfetare de cheltuieli, de regula 40%. Venitul rezultat reprezintă baza de calcul pentru impozitul pe venit și în funcție de venitul net obținut se determina obligatia platii CAS și CASS.

Sunt incluse veniturile din cedarea folosintei bunurilor mobile și imobile, veniturile din drepturile de proprietate intelectuală (art. 72(1) cod fiscal).

C. Venituri impozitate la norma de venit

Contribuabilii care realizează venituri din activități independente pentru care venitul net anual se stabilește pe baza normelor de venit, au obligatia stabilirii impozitului anual datorat, pe baza declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice prin aplicarea cotei de 10% ajustate, asupra normei anuale de venit, impozitul fiind final.

Contribuabilii impusi la norma de venit completează Registul de Evidență Fiscală pe partea de venituri.

Sunt incluse: veniturile persoanelor fizice ce desfășoară activități independente organizate ca PFA, IF al caror cod CAEN se regaseste în Nomenclatorul activitatilor independente pentru care venitul net se poate determina pe baza normelor anuale de venit, veniturile din inchirierea în scop turistic a camerelor situate în locuințe particulare avind o capacitate de cazare cuprinsă intre una și cinci camere, veniturile din activități agricole.

D. Venituri cu reținere la sursă

Contribuabilii care obțin venituri cu reținere la sursa nu au obligatia de a tine evidenta contabila și nu completeaza Registrul de Evidență Fiscală.

Sunt venituri cu reținere la sursă: veniturile din activități independente realizate în baza contractelor de activitate sportivă, veniturile din drepturi de proprietate intelectuală pentru care nu s-a optat pentru impozitarea în sistem real, veniturile din arenda, veniturile din investiții, veniturile din premii și din jocuri de noroc, veniturile din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal, veniturile din alte surse.

Contribuția pentru asigurari sociale (pensie) – CAS – 25%

Persoanele fizice care obțin venituri din una sau mai multe surse de venit precum și contribuabilii care obțin venit uri din drepturi de proprietate intelectuală, sunt obligate sa plătească contribuție de asigurari sociale dacă estimează (sau obțin) pentru anul curent venituri nete a căror valoare cumulată este cel puțin egală cu 12 salarii minime brute pe economie, în vigoare la termenul de depunere a declarației. Încadrarea în plafonul anual de cel puțin 12 salarii minime brute pe economie, în vigoare la termenul de depunere a declarației, se efectuează prin cumularea veniturilor nete și/sau a normelor de venit din activități independente.

Baza anuală de calcul al contribuției de asigurări sociale, în cazul persoanelor care realizează venituri din activități independente, o reprezintă venitul ales de contribuabil, care nu poate fi mai mic decât nivelul a 12 salarii de baza minime brute pe țară, în vigoare la data depunerii declarației.

Pentru anul 2019 salariul minim brut pe economie a fost stabilit la valoarea de 2.080 lei/luna, respectiv 24.960 lei/an.

Persoanele fizice care desfășoară activități independente pentru care impozitul și contributiile nu se rețin de către platitorul de venit, depun declarația unica privind impozitul pe venit și contributiile sociale datorate de persoanele fizice până la data de 15 martie inclusiv a anului următor celui de realizare a venitului.

Dace estimezi în declarația unică un venit net mai mare de 24.960 lei ești obligat sa te asiguri în sistemul de asigurari sociale de stat și sa alegi venitul la care vrei sa plătești contribuția. Contribuția datorată se evidențiază în declarația unică.

Acest venit nu poate fi mai mic decât salariul minim pe economie. Cei mai mulți contribuabili vor alege să se asigure la minima baza de calcul, respectiv de 12 salarii minime pe economie. La această bază se aplică procentul de contribuție de 25% și se obține o contribuție anuală de plată în valoare de 6.240 lei/an.
Dacă persoanele fizice care obțin venituri din drepturi de proprietate intelectuală pentru care plătitorii de venit au obligația calcularii, reținerii, plății și declarării contribuției de asigurări sociale, realizează și venituri din activități independente, pentru aceste venituri nu se depune declarația unică (penru înregistrare ca plătitor de CAS).
ANAF nu va mai emite decizii de impunere în urma depunerii declarației unice, ci va urmări comportamentul de plata al fiecărui contribuabil.
Contribuabilul care a început o activitate în luna decembrie depune declarația unică privind impozitul pe venit și contributiile sociale datorate de persoane fizice, până la data de 15 martie inclusiv a anului următor celui de realizare a venitului.
În situația în care persoanele fizice au estimat pentru anul curent un venit net anual cumulat din activități independente din una sau mai multe surse și/sau categorii de venituri, mai mic decât nivelul a 12 salarii minime brute pe economie, iar venitul net anual cumulat realizat este cel puțin egal cu nivelul a 12 salarii minime brute pe economie, în vigoare la data de depunere a declarației, acestea datorează contribuția de asigurari sociale și au obligatia depunerii declarației unice.
În declarația unică se completează venitul ales, care trebuie să fie cel puțin egal cu nivelul a 12 salarii minime brute pe economie.
În situația în care persoanele fizice au estimat pentru anul curent un venit net anual cumulat din activități independente din una sau mai multe surse și/sau categori de venituri, cel puțin egale cu nivelul a 12 salarii minime brute pe economie, iar venitul net anual cumulat realizat este sub nivelul a 12 salarii minime brute pe economie, nu datorează contribuție de asigurari sociale, cu excepția celor care au optat pentru plata contributiei. În acest caz contribuția platită nu se restituie, aceasta fiind valorificată la stabilirea elementelor necesare determinari pensiei, potrivit legii.
Termenul de plată a CAS este până la data de 15 martie inclusiv al anului următor celui pentru care se datorează contribuția.
Persoanele fizice prevazute, care obțin venituri din activități independente pot efectua plati reprezentând CAS datorată, oricând până la termenul de plată. Contribuabilii pot beneficia de bonificatie de maxim 10% reducerea contribuțiilor la plata CAS în anumite condiții.
Bonificatia acordată la plata CAS evidențiată distinct în declarația unică privind impozitul de venit și contributiile sociale datorate de persoanele fizice, se suportade la bugetul de stat.

Nu sunt obligați la plata CAS:
- persoanele fizice asigurate în sisteme proprii de asigurari sociale, care nu au obligatia asigurarii în sistemul public de pensii potrivit legii (avocați, notari, clerici etc.)
- persoanele care au calitatea de pensionarii contribuabili impusi în sistem real, care estimează și realizează un venit net anual sub baza minimă de calcul
- persoanele fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor pentru veniturile din drepturi de proprietate intelectuală.

Persoanele fizice al caror venit estimat se modifică în cursul anului în care se realizează veniturile și nu se mai incadrează în plafonul prevăzut de 24.960 lei își pot modifica contribuția datorată prin rectificarea venitului estimat, prin depunerea declarației unice, oricând până la implinirea termenului legal de depunere 15 martie 2020.

Contribuția datorată se evidențiază în declarația unică privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice.

Opțiunea de a plăti CAS (pensie)
Persoanele fizice care desfășoară activități independente și care nu estimează că vor realiza un venit net anual mai mare de 12 salarii minime brute pe economie pot opta pentru plata CAS pentru anul curent, în condițiile prevăzute pentru persoanele care estimează ca realizează venituri anuale peste nivelul a 12 salarii minime brute pe economie, depun declarația unica până la data de 15 martie 2019 pentru anul următor.

Contribuția pentru asigurari sociale de sănătate – CASS – 10%

Contribuabilii la sistemul de asigurări sociale de sănătate datorează, după caz, CASS pentru veniturile din România și din afara României, realizate din următoarele categorii de venituri:
- venituri din activități independente
- venituri din contracte de activitate sportivă
- venituri din drepturi de proprietate intelectuală
- venituri din asocierea cu o persoana juridică
- venituri din cedarea folosintei bunurilor
- venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură
- venituri din investiții
- venituri din alte surse.

Persoanele fizice care realizeaza venituri din activități independente, din una sau mai multe surse și/sau alte categori de venituri, datorează CASS, dacă estimează pentru anul în curs venituri a căror valoare cumulată este cel puțin egală cu 12 salarii minime brute pe economie în vigoare la termenul de depunere al declarației.
Persoanele fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor nu datorează CASS pentru veniturile obținute din drepturi de proprietate intelectuală.

Încadrarea în plafonul anual de cel puțin 12 salarii minime brute pe economie în vigoare la termenul de depunere a declaratiei unice, se efectuează prin cumularea veniturilor nete obținute din activități independente, din drepturi de proprietate intelectuală stabilit după deducerea cotei de cheltuieli forfetare și cel din sistem real, venitul net distribuit din asocieri cu persoane juridice, venitul net sau norma de venit pentru veniturile din cedarea folosintei bunurilor, venitul net sau norma de venit pentru veniturile din activități agricole, silvicultură, piscicultură, venitul brut și/sau venitul impozabil din alte surse.
Contribuabilii care estimează un venit net cumulat mai mare de 12 salarii minime brute și sunt obligați la plata CASS, baza anuală de calcul al CASS o reprezintă echivalentul a 12 salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice.
CASS se calculează de către contribuabili prin aplicarea cotei de contribuție de 10% asupra bazei anuale de calcul.
Pentru anul 2019 termenul de plată a CASS este de 15 martie 2020. CASS poate fi plătit oricând până la aceasta dată, din una sau mai multe plăți. În acest termen nu se calculează dobânzi sau penalități.

Persoanele care realizează venituri din activități independente pentru care nu există obligația reâinerii la sursă a CASS, depun declarația unica până la data de 15 martie inclusiv a anului următor celui de realizare a veniturilor.
Pentru persoanele fizice care realizează venituri din drepturi de proprietate intelectuală, din arenda sau din asocieri cu persoane juridice, pentru care impozitul se reține la sursă, iar nivelul net estimat al acestor venituri pentru anul curent este cel puțin egal cu 12 salarii minime brute pe țară de la un singur plătitor de venit, acesta are obligația să calculeze, sa rețină și să plătească CASS.

Contribuabilii persoane fizice nu depun declarația unică, dar plătitorul de venit are obligația să depună lunar, până la data de 25 inclusiv a lunii următoare celei pentru care se plătesc veniturile, declarația privind obligatiile de plata CASS, impozitul pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate.
Persoanele fizice care încep în cursul anului fiscal să desfășoare activitate și/sau să realizeze venituri, iar venitul net anual cumulat din una sau mai multe surse și/sau categorii de venituri estimat a se realiza pentru anul curent este cel puțin egal cu nivelul a 12 salarii minime brute pe economie, recalculat corespunzător numărului de luni ramase până la sfârșitul anului fiscal, sunt obligate sa depună declarația unică, în termen de 30 de zile de la data producerii evenimentului.
Contribuabilii care în cursul anului fiscal intră în suspendare temporară de activitate potrivit legislatiei în materie, precum și cei care își încetează activitatea, depun la organul fiscal competent, în termen de 30 de zile de la data la care a intervenit evenimentul, declarația unică și își recalculează contribuția datorată și declarația pentru anul în curs.
Contribuabilii al căror venit estimat se modifică în cursul anului în care se realizează veniturile nu se mai incadrează peste baza minimă de calcul își pot recalcula contribuția datorată pe anul în curs, prin depunerea declarației unice, oricând până la data termenului legal de depunere a acesteia.
Contribuabilii care încep o activitate în luna decembrie depun declarația unică privind impozitul pe venit și contributiile sociale datorate de persoanele fizice până la data de 15 martie inclusiv a anului următor celui de realizare a venitului.
Persoanele fizice care în cursul anului fiscal intră în suspendare temporară de activitate potrivit legislației în materie, precum și persoanele care își încetează activitatea, depun la organul fiscal competent, în termen de 30 de zile de la data la care a intervenit evenimentul, declarația unică și își recalculează contribuția datorată și declarația pentru anul în curs.

În situația în care persoanele fizice au estimat un venit mai mare decât baza minima de calcul dar realizeaza un venit net anual cumulat sub nivelul a 12 salarii minime brute pe economie, iar în anulfiscal precedent nu au avut calitatea de salariat și nu s-au incadrat în categoriile de persoane exceptate de la plata CASS, acestea datorează CASS ls o baza de calcul echivalenta cu 6 salarii mini ebrute pe economie și depun declarația unică până la data de 15 martie inclusiv a anului urmator celui de realizare a veniturilor (2020), în vederea definitivării CASS.

Baza de calcul redusa pentru 2019 = 6 x 2.080 = 12.480 lei
Contribuția minimă de plată = 10% x 12.480 lei = 1.248 lei.

Termenul de plata a CASS este până la data de 15 martie inclusiv, al anului următor celui pentru care se datorează contribuția. Contribuabilul poate beneficia de bonificație de maximum 10% (reducere din valoarea contribuțiilor) la plata CASS, în condiții stabilite prin cod.

Opțiunea de a plăti CASS

Pentru CASS datorată de către persoanele care estimează venituri anuale cumulate sub plafonul de 12 salarii minime brute pe economie, precum și de către persoanele fizice care nu realizează venituri există urmatoarele opțiuni de plată:

a) contribuabilii care eu estimat pentru anul curent venituri anuale cumulate sub nivelul minim
- dacă depun declarația unică și se înregistrează în sistemul de asigurări sociale de sănătate până la termenul legal de depunere, se pot asigura la o baza de calcul reprezentând valoarea a 6 salarii minime brute pe economie, în vigoare la data depunerii acesteia – sau
- dacă depun declarația unică și se înregistrează în sistemul de asigurări sociale de sănătate după termenul legal de depunere, se pot asigura la o baza de calcul echivalentă cu valoarea salariului minim brut pe economie în vigoare la data depunerii declarației înmulțit cu numărul de luni rămase până la termenul legal de depunere a declaratiei unice (15 martie anul viitor), inclusiv luna în care se depune declarația.
b) persoanele fizice care realizează venituri de natura celor menționate mai sus, nu sunt salariate și nu se încadrează în categoriile de persoane exceptate de la plata CASS, datorează CASS la o baza de calcul egală cu 6 salarii minime brute pe economie indiferent de data depunerii declarației unice.

Concedii și indemnizatii de asigurari sociale de sănătate – 1%

Persoanele fizice care desfășoară activități independente au opțiunea de a se asigura pentru concedii și indemnizații de asigurari sociale de sănătate. Procentul de asigurare este de 1% iar baza de calcul lunara nu poate fi mai mică decât valoarea salariului de baza minim brut pe economie, stabilit potrivit legii, și nici mai mare decât valoarea de 12 ori a acestuia.
Pentru a beneficia de indemnizație de concediu se semnează contractul cu Casa de Asigurari de Sănătate. Stagiul minim de asigurare pentru acordarea indemnizatiei este de 6 luni realizate în ultimele 12 luni anterioare lunii pentru care se acorda concediul medical.

Persoanele fizice care la data de 31 decembrie 2018 sunt asigurate în sistemul de asigurari sociale de sănătate pentru concedii și indemnizatii de de asigurari sociale de sănătate pe baza de declarație de asigurare pentru concedii și indemnizatii, începând cu data de 1 ianuarie 2019, sunt obligate sa încheie contractul de asigurare cu Casa de Asigurari de Sănătate.

Ar mai fi de menționat faptul ca în ultimul an Codul fiscal și Codul de procedura ficală au suferit aproximativ 60 de modificari, ultima modificare a Codului fiscal fiind realizată la 1 ianuarie anul acesta.

Legea educației naționale nr. 1/2011

În vigoare de la 09 februarie 2011, publicata in Monitorul Oficial, Partea I nr. 18 din 10 ianuarie 2011.

A suferit 46 modificari aduse prin urmatoarele acte: L 166/2011; OUG 80/2010; OUG 21/2012; OUG 84/2012; OUG 92/2012; OUG 14/2013; L 62/2013; L 206/2013; OG 29/2013; DCZ 397/2013; OUG 103/2013; OUG 117/2013; L 1/2014; L 187/2012; DCZ 106/2014; OUG 16/2014; OUG 49/2014; OUG 83/2014; OUG 94/2014; L 95/2015; L 118/2015; L 153/2015; OUG 41/2015; L

6/2016; OUG 4/2016; L 118/2016; L 141/2016; L 140/2016; OUG 69/2016; OUG 81/2016; OUG 96/2016; OUG 99/2016; OUG 2/2017; OUG 9/2017; L 11/2017; L 56/2017; L 70/2017; L 90/2017; L 188/2017; L 211/2017; OUG 90/2017; L 71/2018; L 82/2018; OUG 48/2018; DCZ 307/2018; OG 9/2018; OUG 87/2018; OUG 96/2018; L 289/2018, L 201/2018.

Ultimul amendament în data de 06 decembrie 2018.

Prezenta lege asigură cadrul pentru exercitarea sub autoritatea statului român a dreptului fundamental la învățătură pe tot parcursul vieții. Legea reglementează structura, funcțiile, organizarea și funcționarea sistemului național de învățământ de stat, particular și confesional.
Legea are ca viziune promovarea unui învățământ orientat pe valori, creativitate, capacități cognitive, capacități volitive și capacități acționale, cunoștințe fundamentale și cunoștințe, competențe și abilități de utilitate directă, în profesie și în societate.
Misiunea asumată de lege este de formare, prin educație, a infrastructurii mentale a societății românești, în acord cu noile cerințe, derivate din statutul României de țară membră a Uniunii Europene și din funcționarea în contextul globalizării, și de generare sustenabilă a unei resurse umane naționale înalt competitive, capabilă să funcționeze eficient în societatea actuală și viitoare.

Idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii.

Statul asigură cetățenilor României drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare.

Aceleași drepturi se asigură și cetățenilor celorlalte state membre ale Uniunii Europene, ai statelor aparținând Spațiului Economic European și ai Confederației Elvețiene.

Drepturile prevăzute sunt recunoscute în mod egal minorilor care solicită sau au dobândit o formă de protecție în România, minorilor străini și minorilor apatrizi a căror ședere pe teritoriul României este oficial recunoscută conform legii.

În România învățământul constituie prioritate națională.

Principiile care guvernează învățământul preuniversitar și superior, cât și învățarea pe tot parcursul vieții din România sunt:
a) principiul echității - în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare;
b) principiul calității - în baza căruia activitățile de învățământ se raportează la standarde de referință și la bune practici naționale și internaționale;
c) principiul relevanței - în baza căruia educația răspunde nevoilor de dezvoltare personală și socialeconomice;
d) principiul eficienței - în baza căruia se urmărește obținerea de rezultate educaționale maxime, prin gestionarea resurselor existente;

e) principiul descentralizării - în baza căruia deciziile principale se iau de către actorii implicați direct în proces;
f) principiul răspunderii publice - în baza căruia unitățile și instituțiile de învățământ răspund public de performanțele lor;
g) principiul garantării identității culturale a tuturor cetățenilor români și dialogului intercultural;
h) principiul asumării, promovării și păstrării identității naționale și a valorilor culturale ale poporului român;
i) principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase;
j) principiul asigurării egalității de șanse;
k) principiul autonomiei universitare;
l) principiul libertății academice;
m) principiul transparenței - concretizat în asigurarea vizibilității totale a deciziei și a rezultatelor, prin comunicarea periodică și adecvată a acestora;
n) principiul libertății de gândire și al independenței față de ideologii, dogme religioase și doctrine politice;
o) principiul incluziunii sociale;
p) principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia;
q) principiul participării și responsabilității părinților;
r) principiul promovării educației pentru sănătate, inclusiv prin educația fizică și prin practicarea activităților sportive;
s) principiul organizării învățământului confesional potrivit cerințelor specifice fiecărui cult recunoscut;
t) principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare;
u) principiul respectării dreptului la opinie al elevului/studentului ca beneficiar direct al sistemului deî nvățământ.
Educația și formarea profesională a copiilor, a tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare pentru:
a) împlinirea și dezvoltarea personală, prin realizarea propriilor obiective în viață, conform intereselor și aspirațiilor fiecăruia și dorinței de a învăța pe tot parcursul vieții;
b) integrarea socială și participarea cetățenească activă în societate;
c) ocuparea unui loc de muncă și participarea la funcționarea și dezvoltarea unei economii durabile;
d) formarea unei concepții de viață, bazate pe valorile umaniste și științifice, pe cultura națională și universală și pe stimularea dialogului intercultural;
e) educarea în spiritul demnității, toleranței și respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
f) cultivarea sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral-civice și a respectului pentru natură și mediul înconjurător natural, social și cultural.

La nivelul Uniunii Europene, responsabilitatea elaborării de politici în domeniul culturii revine statelor membre, Uniunea putând, conform Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene, să contribuie la dezvoltarea culturii statelor membre, respectând în același timp diversitatea fiecăruia

dintre acestea, atât la nivel național, cât și regional, și punând în evidență patrimoniul cultural comun.

Totodată, UE are competențe în sprijinirea, coordonarea și completarea acțiunilor statelor membre în ceea ce privește conservarea și promovarea patrimoniului cultural al Europei, ameliorarea cunoașterii și diseminării culturii și istoriei europene, creația artistică și literară, dar și schimburile culturale necomerciale.

Clement Epure, avocat, 2019